

MARDİN
ARTUKLU
ÜNİVERSİTESİ

MARDİN
ARTUKLU
UNIVERSITY

arts

Artuklu Sanat ve Beşeri
Bilimler Dergisi

Artuklu Journal of
Arts and Humanities

e-ISSN 2687-1890

Year/Yıl 2021, Issue/Sayı 6, September/Eylül

ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi

Artuklu Journal of Arts and Humanities

Year/Yıl 2021, Issue/Sayı 6, September/Eylül

Sahibi | | Owner

Mardin Artuklu Üniversitesi adına On Behalf of Mardin Artuklu University
Rektör Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR Rector Prof.

Baş Editör | | Editor in Chief

Doç. Dr. Mehmet IŞIK Assoc. Prof

Baş Editör Yardımcıları | | Vice Editors

Dr. Öğr. Üyesi Emre AŞILIOĞLU Assist. Prof
Arş. Gör. Sezer Ahmet KINA Res. Assist.

Sanat Editörü | | Art Editor

Prof. Dr. Ayla KANBUR, Düzce Üniversitesi Prof.

Beşeri Bilimler Editörü | | Editor of Humanities

Prof. Dr. Sedat CERECİ, Mustafa Kemal Üniversitesi Prof.

Türkçe Dil Editörü | | Editor of Turkish Language

Dr. Öğr. Üyesi Funda MASDAR KARA, Bitlis Eren Üniversitesi Assist. Prof.

İngilizce Dil Editörü | | Editor of English Language

Doç. Dr. Emrah ÖZDEMİR, Çankırı Karatekin Üniversitesi Assoc. Prof.

Fransızca Dil Editörü | | Editor of French Language

Arş. Gör. İlker KAFALI, İstanbul Gelişim Üniversitesi Res. Assist.

Almanca Dil Editörü | | Editor of German Language

Dr. Öğr. Üyesi Başak KAPTAN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Assist. Prof.

Düzeltilen | | Reader

Arş. Gör. Buğra KİBAROĞLU Res. Assist.

Tasarım ve Mizanpaj | | Design & Layout

Arş. Gör. Kaan ÖZKAN, Res. Assist.

Sekretarya ve Ağ Sorumlusu | | Secretariat & Webmaster

Arş. Gör. Sezer Ahmet KINA Res. Assist.

ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, uluslararası hakemli bir dergidir. Dergi, yılda iki kez, Şubat ve Eylül aylarında elektronik ve gerektiğinde basılı olarak yayınlanır. Editörlerin kararı ile ek ve özel sayılar çıkarılabilir. Dergiye Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde yazılmış akademik çalışmalar kabul edilir.

ARTS: Artuklu Journal of Art and Humanities is an international peer-reviewed journal. The journal is published twice a year, in February and September, electronically and, where necessary, in print. Supplement and special issues can be published by the decision of the editors. Academic studies in Turkish, English, German and French are accepted.

Yazışma Adresi || Correspondence Address

T.C. Mardin Artuklu Üniversitesi,
Merkez Yerleşkesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
Artuklu/Mardin/Türkiye, 47060

T.R. Mardin Artuklu University,
Central Campus, Faculty of Fine Arts,
Artuklu/Mardin/Turkey, 47060

İletişim || Contact

0090 482 213 40 02 • 0090 482 213 40 04 (f) • arts@artuklu.edu.tr

www.dergipark.org.tr/arts

Editör Kurulu | | Editorial Board

Prof. Dr. Celal Oktay YALIN, Maltepe Üniversitesi Prof.

Prof. Dr. Selma KÖKSAL, Düzce Üniversitesi Prof.

Doç. Dr. Çağrı BULUT, Yaşar Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Dr. Mehtap HİSARCIKLILAR, Coventry University Assoc. Prof.

Doç. Dr. Şakir EŞİTTİ, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Şefik ÖZCAN, Mardin Artuklu Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Yıldız ERSAĞDIÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Kutlu GÜRELLİ, Mardin Artuklu Üniversitesi Assoc. Prof.

Dr. Öğr. Üyesi Başak KAPTAN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Assist. Prof.

Dr. Gulshen SAKHATOVA, Göttingen University Dr. Phil.

Danışma Kurulu | | Advisory Board

Prof. Maria Dolores Notari ABAD, Superior Ceramic School of Alcora Prof.

Prof. Dr. Paul GWYNNE, The American University of Rome Prof.

Prof. Dr. Manuela Maria Fernandes PENAFRIA, University of Beira Interior Prof.

Prof. Dr. Serdar YILMAZ, Balıkesir Üniversitesi Prof.

Doç. Dr. Kezban SÖNMEZ, Akdeniz Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Nesrin YEŞİLMEN, Mardin Artuklu Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Dr. Semih BÜYÜKKOL, Akdeniz Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Serap EMMUNGİL KARAMANOĞLU, Hacettepe Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Seniha ÜNAY SELÇUK, Düzce Üniversitesi Assoc. Prof.

Doç. Evrim Özlem KAVCAR, Mardin Artuklu Üniversitesi Assoc. Prof.

Dr. Öğr. Üyesi Rahman Işık SARIALIOĞLU, Mardin Artuklu Üniversitesi Assist. Prof.

Dr. Öğr. Üyesi Dilaver BAYINDIR, Dokuz Eylül Üniversitesi Assist. Prof.

ARTS, ULAKBİM tarafından taranan **TR Dizin** dergi listesi ile EBSCO tarafından taranan **Central & Eastern European Academic Source Database** listesinde yer almaktadır.

ARTS is in the **TR Dizin** and **Central & Eastern European Academic Source Database** indexed by ULAKBİM and EBSCO.

ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

ARTS: Artuklu Journal of Arts and Humanities is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

A R A Ş T I R M A M A K A L E S İ
R E S E A R C H A R T I C L E**Mehmet Özkan YILDIRIM**

Edebiyat Diplomasisi:
Türkiye’de Kamu Diplomasisi
Aracı Olarak Edebiyat

14

Literary Diplomacy:
Literature as a Tool of
Public Diplomacy in Turkey

Yasemin SOYLU ve Berrak KARACA ŞALGAMCIOĞLU

Öğrenci Bakış Açısıyla
Disiplinlerarası Stüdyo Dersi
Katılımcı *Personaları*

41

Interdisciplinary Studio Course
Participant Personas from
the Student Point of View

Betül KARAKAYA ve Özlem TAŞPINAR ŞENTÜRK

Mat Makro Kristal Sırlarda
Oksit ve Boyaların
Yüzey Görünümüne Etkisi

78

The Effect of Oxide and Pigments
on the Surface Appearance in
Matte Macro Crystalline Glazes

Seda TEZCAN

Büyük Anlatının Yitimi
Doğrultusunda *documenta 8*’de
Yeni Yaklaşımlar

95

New Approaches at *documenta 8*
in Line with the Loss of the
Grand Narrative

Elvan ÖZKAVRUK ADANIR ve F. Dilek HİMAM ER

Hollywood'da Kostüm
Tasarımının Ortaya Çıkışı:
Travis Banton

111

Flourishing of Costume
Design in Hollywood:
Travis Banton

Berkay ERDOĞAN

Toplumsal Cinsiyet
Hiyerarşisinin Sonucu Olarak
Matmazel Julie Oyununda
Ressentiment (Hınç) İzleri

133

Traces of Ressentiment in
The Play Miss Julie as a
Result of Gender Hierarchy

Rasim BAŞAK

Janteloven:
İskandinav Sosyal Konformitesi,
IKEA, Minimalizm ve
Tasarımda Sosyalizm

159

Janteloven:
Scandinavian Social Conformity,
IKEA, Minimalism,
and The Socialism of Design

Hidayet SOFTAOĞLU

Geçmişteki Gelecek: Bilim
Kurgudaki Gerçeğin
Mimarlık ve Kentin Gerçekliği
Üzerinden Okunması

186

The Future in the Past: Reading
the Real in Science Fiction
Through the Architectural
and Urban Reality of the City

N. Müge SELÇUK ve Merve KAYA

Tuhaf Zamanlar: Çağdaş
Sanatta Yabancılaşma
ve Covid-19 Salgın Süreci

210

Interesting Times:
Alienation in Contemporary Art
and Covid-19 Epidemic

Gökhan UŞMA

Anadolu'daki Geleneksel
Türk Evlerinin Plan, Cephe ve
Süsleme Özellikleri Bağlamında
İncelenmesi

227

An Examination of
Traditional Turkish Houses
in Anatolia in the Context of Plan,
Façade and Decorative Features

Hülya ARABACI ve Kenan SAATÇIOĞLU

Osmanlı İmparatorluğu'ndan
Türkiye Cumhuriyeti'ne
Şapkanın Değişim Serüveni

260

Adventure of Evolution the Hat
from the Ottoman Empire
to the Republic of Turkey

Önder M. ÖZDEM

The Effects of Action Cameras
on Non-Fiction Cinema: A
Comparative Analysis of
the Films *Drifters* (1929) and
Leviathan (2012)

281

Aksiyon Kameraların Kurmaca
Olmayan Sinemaya Etkileri:
Drifters (1929) ve *Leviathan*
(2012) Filmlerinin Karşılaştırmalı
Analizi

Şebnem SOYGÜDER

Philippe Halsman'ın
"Jumpology" Adını Verdiği
Portre Fotoğrafları ve Yüzü
Farklı Görme Biçimi

305

Philippe Halsman's Portrait
Photographs Named
"Jumpology" and His Different
Way of Seeing the Face

Servet Senem UĞURLU

Literatürde Olmayan Bir Tabloda
Ming Halısı ve
Ming Halıları

329

The Ming Carpet on the An
Unmentioned Painting in Turkish
Carpets and Ming Carpets

Hülya KALYONCU

Resim Sanatına Yansıyan
İstanbul Sokak Satıcılarının
Osmanlı-Türk Sosyal Yaşamındaki
Yeri ve Önemi

358

İstanbul Street Vendor and
Place and Importance of the
Vendors in Ottoman-Turkish
Social Life on Painting

Perihan TAŞ ÖZ

Aile Kurumundaki
Hegemonik İnşanın
Parodik Yıkımı: *Force Majeure*

391

The Parodic Take Down of the
Hegemonic Construction of the
Family: *Force Majeure*

Yusuf ESEN ve Ajda ŞENOL SAKIN

Müzik Öğrencilerinin Çalgı
Çalışma Süreçlerinde
Pomodoro Tekniği
Kullanımına Yönelik Görüşleri

413

Opinions of Music Students
on the Use of Pomodoro
Technique in Instrument
Study Processes

Editörden

Merhaba!

Sanatın beşeri bilimlere değdiği noktadaki makaleleriyle bilim insanlarının ve sanatçıların ilgisini çekmeye devam eden ARTS altıncı sayısı ile yeniden sizlerle buluşuyor. Geçen sayımızda dergimizin TÜBİTAK ULAKBİM tarafından belirlenen tüm kriterleri yerine getirerek eski sayıları ile birlikte TR Dizin kapsamına alındığı haberini paylaşmıştık. İki yıl gibi kısa bir süre içerisinde istikrarlı bir şekilde ilerleyerek TR Dizin'de taranma hedefine ulaşan dergimizin yeni hedefinin ESCI olduğunu, bunun için daha çok çalışmamız ve üretmemiz gerektiğinin farkında olduğunu da ifade etmiştik. Bu doğrultuda daha çok çalışmaya ve üretmeye devam ediyoruz. Makalelerimizin okunma rakamlarında ve atıf sayımızda yaşanan hızlı artış doğru yolda olduğumuza işaret ediyor.

ARTS'ın altıncı sayısında on yedi özgün araştırma makalesi yer alıyor. Bunlardan ilki Mehmet Özkan Yıldırım tarafından kaleme alınan "Edebiyat Diplomasisi: Türkiye'de Kamu Diplomasisi Aracı Olarak Edebiyat" başlıklı makale. Yıldırım bu çalışmada tarihsel gelişim süreci içerisinde edebiyatın bir kamu diplomasisi aracı olarak kullanılmasını, tarihsel ve güncel örnekler üzerinden inceliyor. Çalışma boyunca kamu diplomasisi ve edebiyatın kesişen ve birbirini destekleyen noktaları ve kullanım alanlarını serimliyor, bu bağlamda hangi faaliyetlerin gerçekleştirildiğini gösteriyor. Yaptığı çözümlenmelerle etkili bir dış politika gerçekleştirmek ve hedeflere ulaşmak için edebiyatı da stratejik planlar içerisine yerleştirmenin özellikle Türkiye'nin kamu diplomasisi için önemli olduğunu savunuyor.

İkinci makale "Öğrenci Bakış Açısıyla Disiplinlerarası Stüdyo Dersi Katılımcı *Personaları*" başlığını taşıyor. Hayriye Yasemin Soylu ve Berrak Karaca Şalgamcıoğlu tarafından kaleme alınan bu çalışmada Mimarlık ve Tasarım Fakültesi bünyesinde verilmekte olan disiplinlerarası bir stüdyo dersi incelenerek, fakültede farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin bir arada çalışarak bir proje ortaya çıkarmasını amaçlayan bu ders ile ilgili öğrenci deneyimlerinin iyileştirilmesine yönelik çözümler araştırılıyor. Çalışma sonucunda daha nitelikli bir DAS dersi deneyimi için "DAS derslerinin daha yapılandırılmış hale getirilmesi, takım çalışmasının yanı sıra bireysel çalışmanın da değerlendirmeye alınması ve ders kapsamında yapılan projelerin büyük oranda ders saatleri dahilinde tamamlanması yönünde öğrenci beklentileri"nin ortaya çıktığı ve "bulgular ışığında daha olumlu bir DAS deneyimi için öğrencilere DAS dersi öncesinde karar verme ve zaman yönetimi konularında eğitim verilmesi" gerektiği sıralanıyor.

Üçüncü makale seramik alanından. "Mat Makro Kristal Sırlarda Oksit ve Boyaların Yüzey Görünümüne Etkisi" başlıklı makale Betül Karakaya ve Özlem Taşpınar

Şentürk tarafından kaleme alındı. Sır içi boya ve metal oksit kullanımının mat makro kristal sırlardaki etkisini inceleyen makale, ağırlıklı olarak laboratuvar araştırmasına dayanıyor.

“Büyük Anlatının Yitimi Doğrultusunda *documenta 8*'de Yeni Yaklaşımlar” başlığını taşıyan dördüncü makale Seda Tezcan tarafından yazıldı. Makale 1955'te Arnold Bode tarafından Kassel'de başlatılan ve her biri yoğun tartışmalara sebep olan *documenta* sergilerinin sekizincisine odaklanıyor. Çalışma sonunda 1987 yılında düzenlenen ve yaklaşık beş yüz eserin sergilendiği *documenta 8*'e yönelik eleştirilerin, serginin cevaplar aramasına karşın cevaplar sunamadığı noktasında yoğunlaştığı sonucuna ulaşıyor.

Elvan Özkavruk Adanır ve Fehmiye Dilek Er tarafından kaleme alınan beşinci makale sinema alanında çok da üzerinde durulmayan ilginç bir konuya, kostüm tasarımına, odaklanıyor. “Hollywood'da Kostüm Tasarımının Ortaya Çıkışı: Travis Banton” başlıklı makalede Hollywood sinemasında kostüm tasarımcılarının rolünün zamanla nasıl önem kazandığı ve yıllardır kostüm tasarımcılarına ilham veren 1930'lu yılların en önemli kostüm tasarımcılarından Travis Banton'ın dönemin önemli Hollywood yıldızları için tasarladığı kostümler inceleniyor.

Altıncı makale Nietzsche tarafından sosyal bilimlere kazandırılan ve Türkçeye “hınç” şeklinde çevrilen *ressentiment* kavramının tiyatro alanındaki izini sürüyor. Berkay Erdoğan tarafından kaleme alınan makalede on dokuzuncu yüzyılda yeniden kurgulanan toplumsal cinsiyet rollerinin oluşturduğu iktidar ve bu iktidarın *ressentiment* (hınç) ile ilişkisi August Strinberg'in *Matmazel Julie* oyunu üzerinden tartışılıyor.

Rasim Başak tarafından kaleme alınan “Janteloven: Scandinavian Social Conformity, IKEA, Minimalism, and The Socialism of Design” başlıklı yedinci makalede İskandinavya'da; özellikle Norveç ve Danimarka'da yaygın kabul gören sosyal normlara işaret eden Janteloven'in tasarım alanındaki etkileri ile minimalizm, *Mid-Century Modern* üslubu, İskandinav üslubu, IKEA tasarımı ve felsefesi; üslup karakteristikleri, kökenleri ve ideolojik ilişkileri bağlamında inceleniyor.

Sekizinci makale mimarlık ve sinema ilişkisine eğiliyor. “Geçmişteki Gelecek: Bilim Kurgudaki Gerçeğin Mimarlık ve Kentin Gerçekliği Üzerinden Okunması” başlıklı makale, Hidayet Softaoğlu tarafından kaleme alındı. Mimarlığı “bilimsel gerçekler ile harmanlanan hayal gücüne dayalı bir kurgu” olarak kabul eden Softaoğlu, çalışmasında erişilebilen en erken kentsel, mimari bilim-kurgusal görüntü olan William Heath'in *Akıl Yürüyüşü* karikatürünü inceliyor.

Dokuzuncu makale uzun süre tartışmaya devam edeceğimiz gibi görünen Covid-19 salgını sürecinde sanat alanında yaşanan değişim ve dönüşümlere odaklanıyor. N.

Müge Selçuk ve Merve Kaya Okursoy tarafından kaleme alınan “Tuhafl Zamanlar: Çağdaş Sanatta Yabancılaşma ve Covid-19 Salgın Süreci” başlıklı makalede yabancılaşma kavramının Covid-19 salgın süreci dönüşümünün zorunlu olarak yabancılaşan bireyin sanat üretimlerine yansımaları ortaya konuluyor.

Gökhan Uşma tarafından kaleme alınan “Anadolu'daki Geleneksel Türk Evlerinin Plan, Cephe ve Süsleme Özellikleri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı onuncu makalede, söz konusu yapılar çözümlenerek “geleneksel Türk evlerinin plan çözümleri kadar cephe ve süsleme özellikleri ile de özgün niteliklere sahip” olduğu savunuluyor.

On birinci makale moda tasarımı alanından olup oldukça ilginç bir tartışmaya odaklanıyor. Hülya Arabacı ve Kenan Saatçioğlu tarafından kaleme alınan “Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne Şapkanın Değişim Serüveni” başlıklı makalede Osmanlı imparatorluğunun son döneminden erken Cumhuriyet dönemine ve günümüze kadar uzanan süreçte “bir aksesuar olmasından öte toplumsal bir iletişim aracı olarak” görülen şapkanın ve şapka kültürünün dönüşümü ortaya konuluyor.

Önder M. Özdem tarafından kaleme alınan “The Effects of Action Cameras on Non-Fiction Cinema: A Comparative Analysis of the Films *Drifters* (1929) and *Leviathan* (2012)” başlıklı on ikinci makale de sinema alanından. Makalede kendine özgü teknik özelliklere ve yaygın kullanıma sahip aksiyon kameraların, kurmaca olmayan sinemada yarattığı etkileri incelenmekte ve bu kameraların “her yere kolay monte edilebilmeleri ve her koşulda kayıt yapabilmeleri, insanlara otantik ve orijinal görsel üretimler yapabilmeleri için farklı alternatif çekim denemelerine izin ver[melerinden]” dolayı kurmaca olmayan sinemada derin değişimler yapabilecek potansiyele sahip olduğu savunulmaktadır.

On üçüncü makale fotoğrafçılık alanından. “Philippe Halsman'ın ‘Jumpology’ Adını Verdiği Portre Fotoğrafları ve Yüzü Farklı Görme Biçimi” başlıklı makale Şebnem Soygüder tarafından kaleme alındı. Soygüder, çalışmasında Salvador Dalı'nın fotoğrafçısı olarak da bilinen ünlü fotoğraf sanatçısı Philippe Halsman'ın portre fotoğraflarına odaklanıyor. Çalışmada farklı bir görme biçimi ile portre fotoğrafları çeken Halsman'ın bu çalışmalarının diğer fotoğrafçılara esin kaynağı olduğu ve onları özgün fotoğraflar çekmek için cesaretlendirdiği vurgulanıyor.

Servet Senem Uğurlu tarafından kaleme alınan “Literatürde Olmayan Bir Tabloda Ming Halısı ve Ming Halıları” başlıklı on dördüncü makalede, Anadolu'da dokunmuş olduğu bilinen ve halen Berlin İslam Sanatları Müzesi'nde sergilenmeye devam eden Ming halısının Batılı ressamların tablolarındaki izleri sürülüyor.

On beşinci makale de resim alanından. Hülya Kalyoncu tarafından kaleme alınan

“Resim Sanatına Yansıyan İstanbul Sokak Satıcılarının Osmanlı-Türk Sosyal Yaşamındaki Yeri ve Önemi” başlıklı makalede İstanbul'un kültürel yaşamında önemli bir unsur olan sokak satıcılarının Osmanlı dönemindeki görünümünün Türk resim sanatına nasıl yansıdığı inceleniyor. Sokak satıcılarının sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yaşama da doğrudan etki ettikleri ve bu etkinin günümüz Türkiye'sinde halen devam ettiği savunuluyor.

On altıncı makale sinema alanından. Perihan Taş Öz tarafından kaleme alınan “Aile Kurumundaki Hegemonik İnşanın Parodik Yıkımı: *Force Majeure*” başlıklı makale, İsveçli Yönetmen Ruben Östlund'un *Force Majeure* filminin anlatsal kurulumunda aile kurumundaki hegemonik inşa ve toplumsal cinsiyet rollerine eğiliyor. Film, anne ve baba üzerinden şekillenen bir kriz anlatısı odağında, parodik bir tutum ve ironik bir söylemle ele alınıyor. Yaptığı çözümlenmeyle Taş Öz, filmde parodinin en önemli özelliği olan bilinen bir metne ya da temaya yeni anlam yükleme işlevinin yerine getirildiğini, parodik dönüşümle şekillenen üst metin aracılığıyla aile ve toplumsal cinsiyet rollerinin sınırlarını çizen patriarkal sistemin hegemonik iktidarına sarsıcı bir mizahla yaklaşıldığını ve bu iktidarın parodik bir yıkıma uğratıldığını savunuyor.

Son makale “Müzik Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Süreçlerinde Pomodoro Tekniği Kullanımına Yönelik Görüşleri” müzik alanından. Yusuf Esen ve Ajda Şenol Sakin tarafından kaleme alınan makalede, etkili zaman kullanımına yönelik geliştirilmiş Pomodoro tekniğinin çalgı çalışma sürecine etkilerinin çalışma grubu görüşleri doğrultusunda belirlenmesi amaçlanıyor. Araştırma sonucunda Pomodoro tekniği kullanan öğrencilerin, çalgı çalışma süreçlerini özellikle daha planlı, verimli ve etkili kılacakları düşünüldüğünde olduğu tartışılıyor.

Hedeflerine ulaşma noktasında dergimize ilgi gösteren ve değerli görüşlerini bizlerle paylaşan değerli okuyucularımız ve hakemlerimiz başta olmak üzere, tüm dergi çalışanlarımıza, editör ve danışma kurulumuza ve nitelikli yazılarını bizim aracılığıyla hedef kamulara sunan yazarlarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

2022'nin Şubat ayında görüşmek üzere...

Doç. Dr. Mehmet IŞIK
Baş Editör